

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Ἐκδίδεται κατὰ Σάββατον

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ <i>Ἀρχομένη ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου ἢ Ἰουλίου</i> Ἐξωτερικοῦ 5ρ.σ.—Ἐξωτερικοῦ ἡρ.ζρ. 10	ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ	ΓΡΑΦΕΙΑ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ» ΟΔΟΣ ΚΥΔΑΡΕΩΝΑΙΩΝ ΑΡΙΘ. 18 <i>(Παραπλεύρως δαμν. τμήματος Πλάκας)</i>
--	---------------------------------	--

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἐν ἔτει 1833, ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως Ὁθωνος, ἀνηλί-
κου ἀκόμῃ, οἱ ἀντιβασιλεῖς Ἀρμανσπέργ, Μζούρερ, Ἐιδέκ,
καὶ οἱ τότε γραμμικτεῖς τῆς Ἐπικρκειας, ἦτοι Ὑπουργοί,
Σ. Τρικούπης (Πρόεδρος), Δ. Μκυροκορδάτος, Γ. Ψύλλας,
Γ. Πραϊδης, Ι. Κωλέττης, Δ. Σμάλτς, παρέδιδον εἰς τὴν
δημοσίτητα καὶ ἔθετον ἐν ἰσχύϊ τὸν Καταστατικὸν νόμον
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Πρὸς καταρτισμὸν αὐτοῦ προηγήθησαν συνεδριάσεις τῶν
τότε ἐν Ἑλλάδι ἀρχιερέων μετὰ τῆς *ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν δια-
λέξεων*, ἣν ἀπετέλεσαν ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμ-
ματεὺς Σ. Τρικούπης καὶ οἱ δύο σύμβουλοι τοῦ ὑπουργείου
τούτου Κωνσταντῖνος Δ. Σχινᾶς καὶ ὁ Σκαρλῆτος Βυζάν-
τιος. Ἀλλ' ἡ συμμετοχὴ ἐκείνη τῶν ἀρχιερέων, ὡς ἐμφαί-
νεται ἐκ πολλῶν καὶ ἐξ ὧσων ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος
πληροφορεῖ, ὑπῆρξε καθ' ὁλοκληρίαν τυπικὴ ἀφ' ἑνὸς ἕνεκα
τῆς καθ' ὑπερβολὴν ὑποδεεστέρας θέσεως, τὴν ὅπου κατεῖχε
τότε ὁ ἀνοργάνωτος καὶ πολλὰ ἀπὸ τῆς πολιτείας ἔχουσα
νὰ ἐλπίζῃ καὶ νὰ φοβῆται ἱεραρχία τοῦ βασιλείου· καὶ ἀφ'
ἑτέρου ἐκ τοῦ ὅτι ἀπὸ τοὺς τότε 52 ἐν ὅλῳ ἀρχιερεῖς οἱ
29 ἦσαν πρόσφυγες, τὰ πάντα περιμένοντες ἐκ τῶν δια-
θέσεων τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Ἐν δὲ καὶ μόνον γεγονός
ἀρκεῖ νὰ καταδείξῃ μέχρι τίνος μὲν σημείου οἱ διευθύνον-
τες τὰ δημόσια ὠθουν τὰς ἀξιώσεις των περὶ ὑποτελείας
τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, πόσον δ' αὕτη ἦτον ἐτοιμὴ καὶ
εὐκολὸς πρὸς οἰανδήποτε ὑποχώρησιν.

Ἡ ἱερὰ Σύνοδος, ἀποτελουμένη ἀπὸ τοὺς Σεβ. Κοριν-
θίας Κύριλλον (πρόεδρον), Θηβῶν Παῖσιον, Λαρίσση; Κύριλ-
λον, Ἀνδρούσης Ἰωσήφ, Ἡλιουπόλεως Ἀνθιμον, εἶχε προ-
κληθῆ ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργοῦ νὰ
ἐκφίρῃ τὰς σκέψεις τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ ἐκκλησ. Κανο-
νισμοῦ. Ἡ Σύνοδος ἐνόμισεν ὅτι ἡδύνατο νὰ θεωρήσῃ οὐ-
σιαστικὴν τὴν πρόκλησιν καὶ προίβῃ εἰς τινὰς παρατη-
ρήσεις. Ἐξ αὐτῶν μία ἐδέχετο μὲν ὅπως ὁ Βασιλεὺς τῆς
Ἑλλάδος εἶνε ἀπέναντι τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας πολιτικὸς

ἀρχηγός, καθὼς ὦριζε τὸ σχέδιον, ἀλλὰ μὲ τὴν προσθήκην
αεὶ ὅσα μὴ ἀντιβαίνουναι τοῖς ἀποστολικοῖς καὶ Συνοδικοῖς
κανόσιν». Ἐτέρα ἀπέβλεπεν εἰς τροποποίησιν μετριωτέραν
τοῦ ἀρθροῦ 49, τοῦ κηρύττοντος ἀνεπέργητον καὶ ἄκυρον
πᾶσαν πρᾶξιν τῆς συνόδου ἀφορῶσαν εἰς τὰ ἐξωτερικά
καθήκοντά της, ἐὰν δὲν ἔχῃ τὴν ἔγκρισιν καὶ ἐπικύρωσιν
τοῦ βασιλέως. Ἀλλ' ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργός
ὠργίσθη, ἐπεὶδὴ ἡ Σύνοδος παρεξήγησε τὸν σκοπὸν τῆς
πρὸς αὐτὴν προσκλήσεως καὶ ἐξέλαθεν αὐτὸν κατὰ σοβαρῶ
τερον τρόπον. Ἀπαντῶν λοιπὸν ἐξέφρασε τὴν ἀπορίαν καὶ
τὴν λύπην του πρὸς τὴν Σύνοδον ὡς διατυπώσασαν ἀντι-
ρήσεις καὶ ὑποπεσοῦσαν εἰς τοιαύτην παρὰβασιν χωρὶς νὰ
σκεφθῇ ὅτι εἶναι *ὁπάλῃλος ἀρχή*. Προέβηκε δὲ δὲ τοιαύτη
συμπεριφορὰ τῆς Συνόδου ἦτο ἐκτὸς τῶν προσδοκῶν τοῦ
ὑπουργείου καὶ τῆς πεποιθήσεως αὐτοῦ εἰς τὴν φρόνησιν
καὶ τὴν πολυπαιρίαν τῶν συγκροτούντων τὴν ἱερὰν Σύνο-
δον μελῶν. Ἀπορίπτων δὲ τὰς τροπολογίας τῆς Συνόδου
ὁ Ὑπουργός ἔλεγεν ὅτι πράττει τοῦτο χάριν τῆς ὀφειλο-
μένης εὐλαθείας πρὸς τὴν Βασιλικὴν κυριαρχίαν καὶ χάριν
τῆς δόξης τῆς εὐκλεῶς βασιλευσμένης Ἑλλ. ἐκκλησίας.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἀπεριφράστως ἐξεμνηστίκε τὸ δικαί-
ωμα ἐλευθέρως γνώμης τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἐπὶ τῶν ἐκκλη-
σιαστικῶν πραγμάτων καὶ καθιέρωνεν ὡς *βασιλῆα καὶ κυ-
ριαρχον τῆς ἐκκλησίας τὸν ἀνὴρ αὐτοῦ ἀρχοντοῦ τῆς πολιτείας*,
ἀπέναντι τοῦ ὁποίου κατεβιβάζοντο οἱ φραγμοὶ καὶ αὐτῶν
τῶν ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν κανόνων. Τί δὲ ἐπράξεν
ἡ ἱερὰ Σύνοδος κατέναντι τοῦ τοιούτου κολάφου;

Ἐδέχθη *εὐχαρίστως* τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ὑπουργοῦ,
παρεκάλει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ λάθος τῆς προηλθεν
ἀκουσίως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ ἀπὸ ἑλλειψιν τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα
τριβῆς τῶν μελῶν τῆς ἀρτισυστάτου Συνόδου, τῆς ὁποίας ἡ
ὑπαρξίς χρεωστέται εἰς τὴν εὐμενίᾳ τῆς Α. Μ. κηδεμονίαν,
ὅτι δὲ τοῦ λοιποῦ εἰς ὁμοίας περιστάσεις θὰ ὀδηγῆται σύμ-
φωνα μὲ τὰς Ὑπουργικὰς παρατηρήσεις.

Ὁ ἀναγνώστης ἐννοεῖ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὁποῖον κατ'
ἀνάγκην ἡδύνατο νὰ εἶνε ἱμὲ τοιοῦτον κυβερνητικὸν ὄργανον
καὶ μὲ τοιαύτην ἐπισκοπικὴν ἰσχύνητα καὶ συγκατάθα-
σιν τὸ καταστατικὸν τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας.

Κατὰ τὸ 1ον ἄρθρον ἀρχηγὸς τῆς ἐκκλησίας εἰς τὸ διοικητικὸν μέρος ἀνεκηρύττετο ὁ Βασιλεὺς. Καὶ οὕτως ἐξηγείται ἡ τοσαύτη ἀντιπάθεια τοῦ ὑπουργοῦ πρὸς τὴν μείαν τῶν ἀποστολικῶν καὶ Συνδικῶν κανόνων.

Κατὰ τὸ 2ον ἄρθρον ἡ τὰ μέλη τῆς Συνόδου μετὰ τὴν παρέλευσιν ἑτοῦς ἡδύνατο νὰ διορισθῶσιν ἐκ νέου καθ' ὅσον ἐνέκρινε τοῦτο ἡ κυβέρνησις. Γλυκὸ καὶ ὀλέθριον δόλωμα, διὰ τοῦ ὁποίου αἱ ἀνθρώπινοι ἀδυναμίας καὶ τῆς πρωτευούσης τὰ ποικίλα πλεονεκτήματα ἐδίδον τὰ μέσα τελείας ἐκμηδενίσαι τῆς Συνδικῆς ἀνεξαρτησίας ὑπὸ ἐπιτηδεύων Ὑπουργῶν.

Διὰ τοῦ 3ου ἄρθρου τοῦ ἐκρηγνύοντος ἄκυρος πᾶσα πράξις τῆς Συνόδου γινόμενη ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ παρ' αὐτῇ βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, ἀνευθύνου ἐν τούτοις νομικῶς διὰ τὴν ἀπαιτήσιν ἀπουσίας του. Οὕτω δὲ, τοῦ ἐπιτρόπου φεβουμένου μόνον τὴν κυβέρνησιν τὴν δυνάμεν νὰ τὸν παύσῃ, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὑπουργοῦ ἔμενε γὰρ παραλήψαι τὰς συνεδριάσεις τῆς Συνόδου παραγγέλλων τὸν ἐπιτρόπον νὰ ἀπουσιάσῃ πρὸς καταλασιν πράξεων, αἱ ὁποῖαι τῷ ἀπὸ ἡρεσκον ἔστω καὶ ἐν αἰσῶνι ὑπῆγοντο εἰς τὰ ἐσωτερικὰ λεγόμενα καθήκοντα τῶν Συνδικῶν.

Διὰ τοῦ 4ου ἄρθρου 9, ἀφαιρέτο μὲ τὴν μίαν χεῖρα, ὅτι φαινομενικῶς εἶχε δοθῇ διὰ τῆς ἄλλης. Ἐνῷ δηλαδὴ εἰς τὰ πνευματικώτερα ἔργα ἐκηρύττετο ἡ Σύνοδος ἀνεξαρτησίας ἀπὸ πάσης κοσμικῆς ἐξουσίας, συγχρόνως ἐκανονίζετο ὅτι οὐδεὶς καὶ περὶ τούτων Συνδικῶν ἀπόφασιν ἐκτελεῖται οὐδὲ κοινοποιεῖται χωρὶς τὴν ἔγκρισιν τῆς κυβερνήσεως.

Παραλείπομεν ἄλλας διατάξεις, διότι αἱ ἀνωτέρω ἀρκούντες ὅπως καταδειχθῇ ὅτι ὁ καταστατικὸς ἐκεῖνος νόμος, ὁ φέρων τὸν τίτλον ἀδιακρύβης περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ πᾶσι μὲν ταύτην ἀντικανονικῶς καὶ αὐθαίρετως ἀπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Πατριαρχεῶν ἀνευ τῆς δεούσης, πρὸς αὐτὸ συνεννόησεως, πρᾶγματι δὲ τὴν καθίστα δουλικὴν ἐξάρτημα τῶν κατὰ καιρὸν κυβερνήσεων καὶ παρεσκευάζει ὀλιγωρώτατην ἡθικὴν ἀδυναμίαν καὶ κατὰ τὰς εἰς τὸ ἐπισκοπικὸν σῶμα.

Διὰ τοῦτο ὁ μέγας οἰκονόμος Κωνσταντῖνος ἐκατήγγελλεν ὅτι εἰς τὴν τριτάτην Σύνοδον ἔβλεπε μόνον πολιτικὸν κατὰστασμά, ἐκκλησιαστικὴν δὲ οὐδόλως καὶ ἐπεφώνει περὶ αὐτῆς τὸ προφητικόν: «Οἱμοὶ σύνοδος ἀθεοφάντων». (Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων τὰ Σωζόμενα τόμος Β' σελ. 195, 196).

Θέλομεν ἰδεῖ εἰς ἐπόμενον ἄρθρον ποῖαι ἄλλαι παγίδες συνεπλήρωσαν ἐν Ἑλλάδι ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἠμπούσαν τὴν ἐλευθερίαν τῆς ζωῆς, ἀφῆκαν ὅμως πλήρη καὶ διηυκόλυναν μάλιστα τὴν ἐλευθερίαν τῆς σήψης.

ΜΙΧ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΥΠΟ ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Κεφάλαιον

«Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ» καὶ εὐθὺς τοῖς σάββασις εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκε. Καὶ ἐξελθόντες ἐπὶ τῇ διδασκίᾳ αὐτοῦ ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοῖς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτη, καὶ ἀνέκραξε λέγων, ἦ, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρητέ; ἦλθες ἀπολίσσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιλόνητι, καὶ ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ σπεκράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκαθάρτον, καὶ κρᾶξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες: Τί ἐστὶ τοῦτο; τίς ἡ διδασκίᾳ ἡ καὶ αὕτη αὐτῇ, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοή αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας. (21—28)

Σύντομος Ἑρμηνεία

Καὶ ἀπελθόντες ἐκεῖθεν ἐφθασαν μετὰ τινα κορείαν εἰς Καπερναούμ. Ἦτο δὲ ἡ πόλις αὕτη εἰς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τῆς Τιβεριάδος μετὰ τῶν ὁρίων Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, καὶ αὕτην εἶχε ἐκλεῖξαι ὁ Χριστὸς ὡς κέντρον τῆς διαμονῆς του, ἐπειδὴ ἡ θέσις τῆς τὴν καθίστα καταλληλοτέραν διὰ τὸ εὐαγγελικὸν του ἔργον. Καὶ εὐθὺς κατὰ τὸ πρῶτον Σάββατον εἰσελθὼν εἰς τὴν ἐκεῖ Ἰουδαϊκὴν συναγωγὴν ἐδίδασκεν. Ἦσαν δὲ αἱ ἑβραϊκὰ συναγωγαὶ ὅχι ναοὶ—διότι κατὰ τὸν Νόμον τῶν εἰς καὶ μόνος ναὸς ἐπετρέπετο νὰ ὑπάρχῃ δι' αὐτοὺς, ὁ ἔν Ἱεροσολύμοις, ὅπου ἐτελούντο αἱ ἐορταὶ καὶ αἱ θυσίαι τῶν—ἀλλὰ τόποι ὅπου οἱ Ἰουδαῖοι συνηθροίζοντο χάριν συμπορευτικῆς καὶ ὁρησκευτικῆς διδασκαλίας. Κατὰ τὰς συναθροίσεις ταύτας ἐξηγεῖτο ὁ νόμος καὶ ἐγίνετο κήρυγμα ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν θείων ἐντολῶν· τοῦτο δὲ ἐκαμνεῖν ἡ πεπαιδευμένη μέλος τοῦ συνεδρίου τῆς συναγωγῆς ἡ ἄλλος τις ἐκ τῶν ἐν τῇ συναγωγῇ παρευρισκομένων, ἀκότος διδασκτικῆς ἱκανότητος. Καὶ οἱ ἀκραταὶ τοῦ ὄλου ἐξεπλήσσοντο διὰ τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας του, ὅστις ἦτο καθ' ὁλοκληρίαν διαφορετικὸς ἀπὸ τὸν συνήθη. Διότι ὁ Ἰησοῦς ἐδίδασκεν ὡς νομοθέτης καὶ κυριάρχης, ἀκηλύθουν ἐντολὰς τῆς ἰδικῆς του ἐξουσίας, καὶ ὅχι ὅπως οἱ νομοδιδάσκαλοι καὶ ἑρμηνευταὶ τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, οἵτινες ἐλέγοντο ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων γραμματεῖς.

Καὶ ἦτο ἐκεῖ τότε εἰς τὴν συναγωγὴν τῆς Καπερναοῦς δυστυχὲς ἄνθρωπος κατεχόμενος ἀπὸ πνεύματος πονηρῶν καὶ ἀκαθάρτων. Τοῦτο, ὡς ἐβλεπε διδάσκοντα τὸν Ἰησοῦν, κατελήφθη ἀπὸ μέγαν φόβον καὶ ταραχὴν ἀκράτητον, καὶ ἐφύ-

ναξε διὰ τοῦ στόματος τοῦ ὑπ' αὐτοῦ κατεχόμενου Ἰουδαίου· Ἄφρησέ μας· τί ὑπάρχει μετὰ τὸν ἡμῶν τῶν δαιμονίων καὶ σοῦ, Ἰησοῦ Ναζαρητέ; Ἦλθες νὰ καταστρέψῃς τὴν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων δύναμίν μας καὶ νὰ μᾶς διδάξῃς μακρὰν αὐτῶν; Ἄλλ' ἡμεῖς δὲν σε ἀρνούμεθα· ἐγὼ σε γινώσκω καὶ σε διακηρύττω ποῖος εἶσαι· εἶσαι ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.

Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς ὁ ὁποῖος ἦλθε νὰ καταλύσῃ τὸ κράτος τῶν δαιμονίων καὶ ν' ἀποδώσῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν οὐρανὸν Πατέρα καὶ φιλόστοργον βασιλέα των, δὲν ἐπηρσάσθη διόλου ἀπὸ τὴν ἀναγνώρισιν καὶ τὴν ὁμολογίαν, τὴν ὁποίαν ἔκαμε περὶ αὐτοῦ μὲ δόλον καὶ πονηρίαν τὸ ἀκαθάρτον πνεῦμα, ἀλλὰ τὸ ἐπέκλησε καὶ τῷ εἶπε· Νὰ θαυμάσῃς, καὶ νὰ ἐξέλθῃς ἀμέσως ἀπὸ τῆς ταλαιπωρίας αὐτοῦ θυμῶ σου. Καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἀκαθάρτον, μὴ δυνάμενον νὰ ἀντιστῇ εἰς τὴν ἐξουσιαστικὴν ταύτην διαταγὴν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, γεμᾶτον ἀπὸ φόβου, ἀλλὰ καὶ οὕτως ἀκόμη ἐννοοῦν νὰ βλασφήμῃ τὸν ἀνθρώπον πρὶν τὸν ἀφήσῃ, καὶ πνέον μίσος διότι ἐδίωκετο, ἔδωκεν ἕνα τελευταῖον δυνατὸν κλονισμὸν εἰς τὸν δαιμονιζόμενον καὶ κρᾶξαν μὲ φωνὴν μεγάλῃ ἐν τῇ λύσσει τῆς παραφορᾶς καὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ τρομοῦ του, ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν πάσχοντα. Καὶ οἱ παρόντες ὄλοι ἐθαμβήθησαν ἀπὸ θαυμασμὸν καὶ ἐκπλήξεως ὅτι νὰ συζητῶσιν ἀνακεταζόμενοι των καὶ νὰ λέγουν· τί εἶνε ἡ νέα αὕτη καὶ παραδοξὸς φανέρωσις, ἡ ὁποία ἔγινε σημεῖον ἐνώπιόν μας; ποῖα εἶνε ἡ νέα αὕτη διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ τούτου ἡ συνοδευομένη καὶ ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ νὰ διατάτῃ τὰ πνεύματα τὰ ἀκαθάρτα καὶ νὰ καταναγκάζῃ αὐτὰ εἰς ὑπακοήν; Ὅλοι δὲ ἐκεῖνοι, εὐθὺς ἅμα ἐξῆλθον ἀπὸ τὴν συναγωγὴν, διέδωκαν τὰ συμβάντα, καὶ ἀμέσως ἡ περὶ τοῦ Ἰησοῦ φήμη, φθόσασα καθ' ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ἐξετάθη καὶ εἰς τὴν περίχωρον αὐτῆς, μέχρι δηλαδὴ τῆς Σαμαρείας, τῆς Φοινίκης κ.τ.λ.π.

(ἀκολουθεῖ)

ΑΠΟ ΤΑΣ ΠΟΙΗΤΙΚΑΣ ΣΕΛΙΔΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΗΝΟΥ

Ὁ ἄνθρωπος

Χθές, καταδικασμένος ὑπὸ τῆς μελαγχολίας, φεύγων τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων, ἀπεσύρην εἰς τὸ δάσος καὶ εἰς τὴν σκιάν τῶν δένδρων, διὰ νὰ παραδοθῇ εἰς τοὺς ρεμβασμούς μου. Εἶναι τοῦλάχιστον ἀνακούφισις εἰς τὰς θλίψεις μας νὰ δύναται τις ἐν τῇ μοναξίᾳ νὰ συνδιαλέγεται μὲ τὴν καρδίαν του. Πλήθος πτηνῶν κοιταζόντων ἐπὶ τῶν κλάδων ἐνεψύχων τὸν αἶρα, ὅστις ἀντῇχει ἐκ τῶν ἀρμονικῶν ἁσμάτων των, καὶ ἔφερον εἰς τὴν ψυχὴν μου ἡδονὴν μυστηριώδη. Χωμένος εἰς τὰ χόρτα ὁ τέττιξ, ὁ ἐραστὴς τοῦ ἡλίου, ἀνεμίνγνεν εἰς τὰς συμφωνίας των τὴν θορυβώδη φωνὴν του, ἥτις ἀντῇχει εἰς τὸ δάσος. Τὸ ὕδωρ ρυακίου, ὅπερ ἔτρεχε πλησίον μου, ἐδρόσιζε τὴν διψαλίαν γῆν. Ἄλλ' ὀλίγον εὐαίσθητος εἰς τὰς καλλονὰς τῆς φύσεως ἡ ψυχὴ μου ἠσθάνετο οὐχ ἥττον τὰς βαθεύας πλη-

γὰς τῆς· ἰδούλετο εἰς τὰς διαφόρους σκέψεις, αἰτίνες τὴν ἐτάρασσον ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης. Τί ἤμην πρὶν γεννηθῶ; τί εἶμαι σήμερον; τί θὰ εἶμαι αὔριον; Παχέια ὀμίχλη καλύπτει τοὺς ὀφθαλμούς μου. Ζητῶ νὰ εὕρω σφώτερον· καί ποιον, ὅστις θὰ δυνήθῃ νὰ με διδάξῃ τοῦτο. Κεκαλυμμένος ὑπὸ σκότους ἀδικημάτων κυλιόμαι ἀπὸ ἐπιθυμῶν εἰς ἐπιθυμίας, χωρὶς εἰς οὐδὲν ἐξ ὧν ἐπιθυμῶ νὰ δύναμαι· νὰ σταματήσω· οὐδὲ εἰς τὴν πλάνην ἐνὸς ὄντιου. Αὐτὴ ἡ σάξ, ὅφ' ἣς κρατούμεθα· αἰχμάλωτοι, ἐμποδίζει τὰς ἀκτῖνας τῆς ἀληθείας.

Ἵπάρχω· τί σημαίνει ἡ λέξις αὕτη; διδάξατέ με. Ἐν μέρει τῆς ὑπάρξεώς μου ἦδη ἔφυγε. Δὲν εἶμαι πλέον, ὅτι ἤμην. Τί θὰ εἶμαι, ἐν ὁρίῳ νὰ εἶμαι καὶ τι; Οὐδὲν σταθερόν, οὐδὲν ἀμετάβλητον. Ὅμοιόν μὲ τὸ ὕδωρ παταμοῦ, τὸ ὁποῖον τρέχει πάντοτε χωρὶς νὰ σταματᾷ. Ἡ μάλλον, ἐξ ὧν τῶν πραγμάτων, ἔτινα μὲ περιβάλλουσι, πρὸς ποῖον θὰ ἡδύνασθε νὰ με παραβλήτε; Εἰς μίαν στιγμὴν δὲν θὰ εἶμαι πλέον ὁ αὐτός· θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ λάβω ἄλλο ὄνομα. Μὲ κρατεῖτε; προσέχετε μὴ σας διαφύγω. Κῦμα ποροδικόν, δὲν θὰ περάσῃτε δύο φορές τὸ διάστημα, ὅπερ ἦδη διετρέξατε· καὶ τὸν οὐτὸν ἀνθρώπον ἀπαξ ἐξαφανισθέντα ποτὲ δὲν θὰ δυνήθῃτε νὰ ἐπανίδητε.

Ὅ, τι ὀνομάζομεν ζωὴν εἶναι διάρκεια ἐτῶν, τὰ ὁποῖα χάνονται, καθ' ὅσον τὰ κερδίζομεν, καὶ φέρονται μεθ' ὁμῆς πρὸς δυστυχὲς γῆρας. Διὰ τί λοιπὸν νὰ με πολιορκούσι τόσα κακά, ὡς νὰ μοι ἤζιζεν ἡ ποινή; Ἰδοὺ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ μόνον πρᾶγμα, ὅπερ δὲν μεταβάλλεται, ὅπερ γεννᾶται μαζί μας, μένει πάντοτε καὶ ποτὲ δὲν φθίρεται. Δὲν ἐξῆσα ἡ διὰ νὰ ὑποφέρω ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς καθ' ἣν, ἐξελθὼν ἐκ τῆς κοιλίας τῆς μητρός μου, ἐξέβαλον πρώτην κραυγὴν καὶ ἐκάλυψα ἑμαυτὸν μὲ δάκρυα, τὰ ὁποῖα προσέμηνον, ἅμα τῇ εἰσόδῳ μου εἰς τὸ στάδιον τοῦ βίου, τὰς συμφορὰς, αἰτίνες μὲ περιέμενον. Λέγουσιν ὅτι ὑπάρχουσι μέρη, ὅπου δὲν εὐρίσκονται καθόλου ἄγρια ζῷα· καὶ ἄλλα ὅπου οἱ παγετοὶ εἶναι ἀγνώστοι· τὸ πιστεύω· ἀς μοι ἀναφέρωσιν ὅμως ἐν μέρος, ὅπου δύναται νὰ καυχῶνται οἱ ἄνθρωποι ὅτι ἀφίνουσι τὴν ζωὴν χωρὶς νὰ δοκιμάσωσι τὰς πικρίας τῆς Ἰ. Νόσοι, ἐνδεια, ὀδίνες, θάνατοι, συναμωσῆαι, θηρία καταστρέφοντα τὸν κόσμον· σιρὰ πόνων· τοιαύτη εἶναι ἡ ζωὴ. Γινώσκω πολλὰ κακὰ χωρὶς οὐδὲν ἀντιστάθμισμα τέρψεων, ἀλλὰ δὲν γινώσκω ἐν μόνον ἀγαθόν χωρὶς νὰ εἶναι μεμιγμένον μὲ λύπην, ἣν ἐγέννησε τὸ ἀμάρτημα τοῦ πρώτου μας πατρὸς καὶ ἡ ζηλότυπος κακοβουλία τοῦ ἐχθροῦ. Πάντοτε εὐρίσκομαι εἰς διάστασιν πρὸς τὴν σάρκα μου, ἐχθρόν, ἐν ἀγαπῶμεν, ἐναντίον τοῦ ὁποῖου πρέπει πάντοτε νὰ ἔχωμεν τὰ ὅπλα εἰς τὴν χεῖρα, ὅστις δὲν θωπεύει ἢ διὰ νὰ δίδῃ τὸν θάνατον. Ἰδοὺ τὸ ἐν μέρος τοῦ ἑαυτοῦ μας· τὸ δ' ἕτερον, ἡ ψυχὴ, δι' ἣς ἀναπνέω, τί λέγει; τίς εἶσαι; πόθεν ἐξῆλθες; τίς εἶσαι ἡ φύσις σου; πῶς γίνεται νὰ εἶσαι σὺ δεσμευμένη μὲ τούτους τοὺς ἀθλίους δεσμούς, καταδικασμένη νὰ σύρῃς μαζί σου πτώμα, χωρὶς νὰ δύνασαι νὰ ἀποσπασθῇς ἀδιακόπως ἐκφυμένη πρὸς τὴν γῆν; Ὅποια εἶναι λοιπὸν αὕτη ἡ παραδοξὸς

συμμάχια, ἥτις ἐνώνει τὸ πνεῦμα μὲ τὴν ὕλην, τὴν σκέψιν μὲ τὴν σάρκα, τὸ λεπτότατον πρᾶγμα μὲ τὸ βαρύτερον ; Ἐν τούτοις μοι εἶναι ἀδιάφορον πρὸς τί νὰ ἐπιμένω τόσον ἐπὶ τῆς εἰκόνης τῶν ἀνθρωπίνων ἀθλιότητων ; εἶναι ὁ κοινὸς κληρὸς πικρὸς ὅ,τι σχετίζεται πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ποσὶς δὲν ἐρρίφθη ἐπὶ ἀκινήτου ἐδάφους. Πιερὶξ μου τὰ πάντα μεταβάλλονται, τὰ πάντα παρέρχονται· ἡ θάλασσα ἔχει τοὺς ἀνέμους τῆς, οἷτινες τὴν ταρασσουσιν· αἱ ὥραι ὠθοῦσι καὶ διαδέχονται ἀλλήλας· ἡ νύξ ἀντικαθιστᾷ τὴν ἡμέραν· οἱ ζοφώδεις καπνοὶ διαχύνουσι τὸ σκότος ἐπὶ τῆς ἀτμοσφαιράς· τὰ ἄσπρα φεύγουσι πρὸ τοῦ ἡλίου· αὐτὸς ὁ ἥλιος κρύπτεται ὑπὸ τὰ νέφη· ἡ σελήνη ἀναφαίνεται· μέρος τοῦ στερεώματος παρουσιάζεται εἰς τοὺς λάμποντας ἀστέρας του. Διὰ τί αὐταὶ αἱ ἀνησυχίαι, πρὸς τὰς ὁποίας φέρεται περιέργεια ματαία ; ἅς γνωρίζωμεν νὰ θέτωμεν ὅρια. Ὁ Θεὸς ὑπεράνω ὅλων. Ὅχι, ὁ Θεὸς δὲν μ' ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον ἕνευ σκοποῦ. Τοῦτο ἀρκεῖ· τὸ λοιπὸν εἶναι εἰς τὴν ἐσθονὴ μου διάνοιαν κεκρυμμένον. Ἐξμεθα σήμερον εἰς τὴν χώραν τοῦ σκότους· θὰ ἔλθῃ καιρὸς, καθ' ὃν ὅλα τὰ σκότῃ θὰ διαλυθῶσι.

Ἄν Ἀθήναις.

ΣΤΑΥΡΟΣ Ι. ΤΗΛΙΑΚΟΣ

Ο ΥΦΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ Κ. ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΟΓΙΚΗΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου).

Τὸ αὐτὸ παρατηρητέον καὶ περὶ τῶν ἐνστάσεων τοῦ ἐπικριτοῦ ὡς πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τοῦ Κυρίου. Γνωστὴ εἶνε ἡ διδασκαλία τοῦ Δαμασκηνοῦ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνέλαβεν ὅχι τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καθόλου, τὴν γενικὴν αὐτῆς ἐννοίαν τὴν φιλή θεωρίαν ἐπινοουμένην, διότι τότε δὲν θὰ ἐνεσάρκοιτο, ἀφ' οὗ ἡ σὰρξ δὲν εἶναι ἀφρημένη, ἀλλὰ τὴν φύσιν τὴν ἐν ἀτόμῳ θεωρουμένην μὴ προϋφειστούσαν, γενόμενος ὁμοιος τῷ ἀνθρώπινῳ γένει. Τὴν διδασκαλίαν ταύτην διατυπώντες ἐν σελ. 170 ἐξηγουόμεθα αὐτὴν καθ' ὃν εἰπομεν τρόπον ἐν σελ. 174· Ὁ δὲ ἐπικριτὴς διαστρέφει τὰ πρᾶγματα ἐξοίσκει αὐτὰ ἀντικειμένα εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν Πατέρων τῶδε τῷ τρόπῳ. Τὰ γενικῶς ἐν σελ. 170 εἰρημένα, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνέλαβεν ἀνθρωπίνην φύσιν, καὶ ὁμοιος ἐγένετο τῷ ἀνθρώπινῳ γένει κατὰ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας ἐκδεχόμενος ἐν τῇ σημασίᾳ τῇ ὑπὸ τοῦ Δαμασκηνοῦ ἀναιρουμένη, λέγει τάδε· «εἶνε φανερόν, ὡς οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ Δαμασκηνὸς τοιζοῦσιν, ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνέλαβεν ὅχι τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καθόλου, ἀλλ' ὥρισμαμένην ἀνθρωπίνην φύσιν γενόμενος ὁμοιος ἡμῖν, τοῖς ἀνθρώποις, ὅχι δὲ τῷ ἀνθρώπινῳ γένει καθόλου. Ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τοῦ Χριστοῦ δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς φύσις ἐν τῷ εἶδει θεωρουμένη» (σελ. 33). Διότι δὲ λέγον ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνέλαβεν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ

ἐξηγῶν αὐτὸ ὁρθῶς ἐννοεῖ οὐδὲν ἦτοιν κατὰ τὸν ἐπικριτὴν τὴν καθόλου ἀνθρωπίνην φύσιν ὡς γένος, ἦτοι πάσας τὰς ὑποστάσεις· ὁ λέγων δὲ ὅτι ὁ Χριστὸς ἐγένετο ὁμοιος τῷ ἀνθρώπινῳ γένει κατὰ τὸν ἐπικριτὴν δὲν ἐννοεῖ ὅτι ἐγένετο ὁμοιος ἀπᾶν τοῖς ἀνθρώποις, ὡς λέγει ὁ ἱερὸς Δαμασκηνός, (ἐκδ. Ὁρθ. πιστ. III, 3) ἀλλ' ὁμοιος τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει ἐν ἀφρημένῃ ἐννοίᾳ νοουμένη!! Ἰδοὺ εἰς ποῖα μωρολογήματα καταντᾷ ὁ ἀνθρώπος, ἐταν δίχα ἐπιστήμης κρίνων ζητεῖ νὰ διαστρέφῃ τὰ πρᾶγματα.

Παραλείποντες ἄλλα τινὰ ἐν ἀρχῇ τῆς Χριστολογίας μικρολογήματα (1) στρέφομεν τὴν προσοχὴν εἰς ὅσα περὶ περιχωρήσεως τῶν φύσεων, περὶ τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ περὶ τοῦ ἀναμαρτήτου παρατηρεῖ ὁ ἐπικριτὴς.

Ὅτι ἡ περιχώρησις ἐν πρώτοις δὲν εἶνε ἀποτέλεσμα ἡ ἀκολουθία τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως κατὰ τὸν Νάζιανζην καὶ τὸν Δαμασκηνόν (σφάλλεται ὁ ἐπικριτὴς λέγων κατὰ τοὺς Πατέρας καὶ τὸν Δαμασκηνόν, ἀφ' οὗ οἱ ἄλλοι Πατέρες δὲν ὁμιλοῦσι περὶ περιχωρήσεως), περὶ τούτου κειθεται τις ἀνταρῶν ὅχι εἰς τοὺς Πατέρας αὐτοὺς, οἷτινες δὲν ὁμιλοῦσι περὶ αὐτῆς ὡς περὶ ἀκολουθίας (ὁ Δαμασκηνὸς μάλιστα τίθει αὐτὴν ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ὑποστατικὴν ἔνωσιν λέγων «διὰ τὴν τῆς ὑποστάσεως ταυτότητα καὶ τὴν εἰς ἄλληλα αὐτῶν περιχωρησιν») ἀλλ' ἀναλογιζόμενος ἀπλῶς τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ἀκολουθία. Ἐὰν ἡ περιχώρησις εἶνε ἀκολουθία τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως, τοῦτο θὰ εἴπῃ λογικῶς τὸ ἐξῆς. Ἐπειδὴ ἠνώθησαν ὑποστατικῶς αἱ δύο φύσεις, ἄρα περιεχώρησαν ἀλλήλας· ἐπειδὴ δὲ τὸ περιχωρεῖν σημαίνει ἐνδύσασθαι ἐννοεῖν ἢ ἐνοῦσθαι, ἡ πρότασις ἄρα λογικῶς καταντᾷ· «Ἐπειδὴ ἠνώθησαν ὑποστατικῶς, ἄρα ἠνώθησαν ὑποστα-

ΣΗΜ. Ἐν σελ. 170 τῆς Δογματικῆς καλεῖται π α ρ α γ ω ν ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τοῦ Κυρίου. Ὁ ἐπικριτὴς διαμαρτυρεῖται προβάλλων ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν συνίσταται ἐκ δύο παραγόντων καὶ ὁ ὅρος δὲν εἶνε θεολογικός. Ὅτι ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ θεολογίᾳ γίνεται χεῖρος, καὶ τῆς λέξεως π α ρ α γ ω ν (Yal lor) καὶ ἄλλων προσομοίων (πρόβαλ. τὸ Γερμ. Seite) εἰς ἀλήθειαν τῶν δύο ἐν Χριστῷ φύσεων, τοῦτο οὐδὲν ἂν ἴσχυον εἰς τὸ ἐγνοεῖ ὁ ἐπικριτὴς· ἐὰν ὁ ὅρος οὗτος εἰσαχθῇ καὶ εἰς τὴν παρ' ἡμῶν θεολογίαν τί τὸ ἔκτισον ; Δὲν ἐκάλουν ὁ ἱερὸς Δαμασκηνὸς τὰς δύο φύσεις πρῶτη (μν. ε. III, 4) καὶ τί ἄλλο σημαίνει ἡ λέξις παράγων εἰμὴ ὅτι καὶ τὸ μ ε ρ ο ς τοῦ Δαμασκηνοῦ; Ἐν τῇ αὐτῇ σελ. καλεῖται ἡμῶς ὡς ἐκλαμβάνοντας τὸ πρῶτον ἐν μὴν κατὰ τοὺς ἀρχαίους Πατέρας ὡς ὑπόστασιν, ἦτοι ὡς καθ' ἑαυτὴν ὁριστομένην οὐσίαν, ὅτι δὲ κατὰ τοὺς νεωτέρους ὡς ἐκείμηνον ἐν τῇ ἐγῶ. Ἀπάντησις. Ἐξηγούμενος ἐν σελ. 177 πῶς ἡ ἀρχαία ἐκκλησία δεχομένη ἐν Χριστῷ αἰετὴ ἀνθρωπίνην φύσιν ἐμπεῖ οὐδὲν ἦτοιν περὶ ἀνθρωπίνης φύσεως ἀπροσώπου, λέγομεν ὅτι τοῦτο προέβχεται ὡς ἐκ τῆς διαφύσεως ἐκδοχῆς τοῦ προσώπου, ὡς τοιοῦτον ἐννοούμενον τοῦ καθ' ἑαυτὸ ὑφιστάμενου καὶ ἁπλοῦς καὶ ὅλων ἀποτελεθῆναι. Ἐπιστηρίζοντες ἐν σελ. 187 ὅτι ὁ Χριστὸς ὡς ἀνθρώπος εἶνε ἀδύνατον νὰ ἁμαρτήσῃ, λέγομεν φυσικῶς (ὅχι λογιζόμενοι οὐδὲ παρρησιάζομενοι ὡς φαντίζεται ὁ ἐπικριτὴς) ὅτι τοῦτο εἶνε ἀδύνατον· διότι ἄλλως ὁ Χριστὸς θὰ διατεθῇ εἰς δύο πρόσωπα κατὰ τὴν Νεστοριανικὴν θεωρίαν. Εἰς ταῦτα ἀντίφασιν μόνος ὁ κ. Δοβουνιώτης δύναται νὰ ἀντιρρῇ.

τικῶς». Ἐν ᾧ ὁ Θεωρῶν τὴν περιχώρησιν, ὡς ἡμεῖς, ὡς τὴν ἐτέραν ὄψιν τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως σκέπτεται ὡς ἐξῆς· εἴτε εἴπω ὅτι ὁ Θεὸς Λόγος προσέλαβε σάρκα ἀνθρωπίνην εἰς τὴν ἑαυτοῦ ὑπόστασιν, εἴτε ὅτι αἱ δύο φύσεις ὡς ἐκ τῆς ἐνότητος τοῦ προσώπου εἶνε ἐσώτατα ἠνωμένοι, λέγω ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἀπὸ τῆς ἐτέρας αὐτοῦ ἐνώσεως. Ἄν ὁ ἐπικριτὴς τῆς Δογματικῆς πρὸς τῆς κρίσεως αὐτῆς προσέφραγεν εἰς τὴν μελέτην δογματικῶν ἔργων, ἂν πρὸ παντὸς ἄλλου ἀνέγινωσκε τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ μεγάλου Καθολικοῦ Λεξικοῦ τοῦ Her-genrother, ἐν ᾧ συνεισέστησαν τὰ ἐπιστημονικὰ πορίσματα τῆς Δογματικῆς Θεολογίας, θὰ ἔβλεπεν ὅτι ἡ περιχώρησις ὑπὸ τῶν ἐπιστημῶν θεολόγων τῆς Δύσεως θεωρεῖται ὅχι ὡς ἀκολουθία ἀλλ' ὡς ἡ ἐτέρα ὄψις τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως.

Ἄλλην ἀντίφασιν εὐρίσκει ὁ ἐπικριτὴς μεταξὺ τῆς ἀντιδόσεως τῶν ἰδιωμάτων, ὡς ἐκτίθεται μέχρι τῆς σελ. 180 καὶ τῆς ἐν σελ. 180 παρατηρήσεως ὅτι «ἐν τῇ περιχωρήσει τῶν δύο φύσεων ἡ θεία φύσις εἶνε ἡ ἐνεργουσα καὶ μεταδιδούσα, ἡ δὲ ἀνθρωπίνη ἡ μεταλαμβάνουσα» (35). Καὶ δὲν λέγει μὲν πῶς ἀνεκάλυψε τὴν ἀντίφασιν ταύτην, ἀλλὰ φαίνεται ἔχων ἦτ' ὅψιν τὰ ἐξῆς : Ἐκτιθέντες τὰ περὶ ἀντιδόσεως τῶν ἰδιωμάτων λέγομεν ὅτι διὰ τὴν ὑποστατικὴν ἔνωσιν ὁ Θεὸς Λόγος οἰκειοῦται τὰς ἰδιότητας καὶ τὰς καταστάσεις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ μεταδίδωσιν αὐτῇ τῶν ἰδίων καὶ συγχρόνως μετέχει τῶν το ἀνθρωπίνων ἐνεργειῶν διὰ τῆς θείας φύσεως καὶ τῶν θείων διὰ τῆς ἀνθρωπίνης. Εἰς τὰ ἀδύματα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ συμμετέχει καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, καὶ ὅτι ἐπαθε τῇ σαρκί, τὸ ἐπαθε συμμετεχούσης καὶ τῆς θείας φύσεως. Ἡ τοιαύτη ὁμολογία, ἐπάγομεν, περιχωρήσεις τῶν δύο φύσεων δὲν εἶνε πλήρης ἀμοιβαιότης, καθ' ὅσον ἡ θεία φύσις εἶνε ἡ ἐνεργουσα καὶ μεταδιδούσα, ἡ δὲ ἀνθρωπίνη ἡ μεταλαμβάνουσα. Ἡ διδασκαλία αὕτη εἶνε ἡ τοῦ ἱεροῦ Δαμασκηνοῦ, παρατηροῦντος μὲν ἐν γένει ὅτι «οἰκειοῦται τὰ ἀνθρώπινα ὁ Λόγος . . . καὶ μεταδίδωσι τῇ σαρκὶ τῶν ἰδίων» ἐπ' αὐτοῦ ὅμως τάδε : «Εἰ καὶ περιχωρεῖν ἐν ἀλλήλας τὰς τοῦ Κυρίου φύσεις φανέν, ἀλλ' οἰδαμεν ὡς ἐκ τῆς θείας φύσεως ἡ περιχώρησις γέγονεν· αὕτη μὲν γὰρ διὰ πάντων διείκει καθὼς βούλεται, καὶ περιχωρεῖ δι' αὐτῆς οὐδέν· καὶ αὕτη μὲν τῶν οἰκείων ἀδχημάτων τῇ σαρκὶ μεταδίδωσι, μένουσα αὐτῇ ἀπαθὴς καὶ τῶν τῆς σαρκὸς παθῶν ἀμέτοχος». I 'α' κ'W)II, 7). Καὶ οὐδὲν μὲν ἂν ἴσχυον, ἂν ὁ ἐπικριτὴς ἄλλως ἐννοεῖ τὰ χωρία ταῦτα, ἂν ὁμοίως εἶνε μόνον νὰ θεωρῇ ἡμᾶς ἀντιφάσκοντας, διότι ἐκτίθιμεν τὴν περὶ περιχωρήσεως ὁρθόδοξον διδασκαλίαν κατὰ τὰ εἰρημένα χωρία τοῦ Δαμασκηνοῦ.

Ὑποκαίμενον λόγον περὶ γνώσεως τοῦ Χριστοῦ διαστέλλομεν ἐν αὐτῷ δύο γνώσεις τὴν θείαν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην, διδάσκοντες μετὰ πάντων τῶν περὶ τούτου θεολογούντων ὅτι εἰ καὶ ἡ σχέση τῶν δύο γνώσεων εἶνε ἀντιθέτως τῇ ἀνθρωπίνῃ διανοίᾳ πάντως ὁμοῦς πρέπει

νὰ διακρίνωμεν ἐν τῇ Χριστῷ τὰ δύο ταῦτα· Α'. εἰ καὶ ἡ ἀνθρωπίνη γνώσις τοῦ Κυρίου ἐρωτῶντο καὶ ἠρῶντο ὑπὸ τοῦ φωτὸς τῆς ἀνωτέρας ἐν τῷ Χριστῷ γνώσεως οὕτως ὥστε ὁ Κύριος καὶ ὡς ἀνθρώπος εἶνε ἀπληλαγμένος πάσης πλάνης, ἐν τούτοις ἡ ἀνθρωπίνη γνώσις δὲν μετεβλήθη εἰς παγγνώσιν, προσὸν ἰδιῶν τῇ θείᾳ φύσει. Β'. Καθ' ὅσον ὁ Κύριος ἐπέκειτο εἰς τὸν νόμον τῆς σωματικῆς καὶ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ εἶχε τοὺν καὶ αἰσθήσεις καὶ ἐσχημάτιζεν ἐντεῦθεν γνώσεις ὅπως οἱ ἀνθρώποι, ἡ ἀνθρωπίνη γνώσις τοῦ Κυρίου ἔχει καὶ μοῖραν ἀναπτυσσομένην καθ' ὃν παρ' ἡμῖν τρόπον, τὴν ἐμπειρικὴν ἢ ἐπικτητοῦ, ὡς λέγουσιν οἱ θεολόγοι, γινώσκον. Ὁ ἐπικριτὴς παρατιθεῖς τὴν περὶ αὐτῆς γνώσεως τῆς ἐμπειρικῆς τοῦ Κυρίου γνώσεως σχετικὴν τῆς Δογματικῆς ἡμῶν περικοπήν (σελ. 181) παραλείπει μὲν τὸ «ὡς ὁ ἱερὸς Δογματοπότης ἐκδέχεται», διότι δὲν συμφέρει νὰ γνωρίζῃ ὁ ἀναγνώστης ὅτι τὰ περὶ προσόδου τῆς ἐμπειρικῆς γνώσεως τοῦ Κυρίου εἶνε γνώμη Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας, σπεύδει δὲ νὰ σημειώσῃ τὰ ἐξῆς : «Ἀφ' οὗ κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἐκκλησίας, ἦν καὶ ὁ συγγραφεὺς παραδέχεται, ἡ θεία φύσις ἠνώθη τῇ ἀνθρωπίνῃ ἐξ ἁκρας συλλήψεως, καὶ ἐπομένως ἡ περιχώρησις καὶ ἡ μετὰδοσις τῶν ἰδιωμάτων ἐγένετο ἐξ ἁκρας συλλήψεως, ἐπόμενον εἶνε ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη γνώσις τοῦ Χριστοῦ δὲν ἀναπτύσσεται καθ' ὃν τρόπον καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, τὸ δὲ προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ δηλοῖ ὅτι ἡ ἐνοικουσα ἐν τῷ Χριστῷ σοφία ἐξεπάλνετο. Καὶ λογικῶς δὲ ἡ γνώμη τοῦ συγγραφέως εἶνε σφαλερὰ καὶ ἀσεβὴς συγχρόνως, διότι, ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι ἐν τῷ Χριστῷ ὑπάρχει πραγματικὴ αὐθῆσις τῆς ἐμπειρικῆς αὐτοῦ γνώσεως, ἀναγκαστικῶς πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τοῦ Χριστοῦ σταυρωθέντος κατὰ τὸ 33 ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἡ ἐμπειρικὴ αὐθῆσις τῆς γνώσεώς του δὲν ἦτο τελεία, καθ' ὅσον, ὡς γνωστόν, ἡ γνώσις παρὰ τοῖς ἀνθρώποις αὐξάνει μετὰ τὸ 33 ἔτος, καὶ ἐπομένως ἡ γνώσις τοῦ Χριστοῦ ὡς ἀνθρώπου δὲν εἶνε τελείως ἀνεπτυγμένη!» (σελ. 35—36). Ἀσεβὴς καὶ σφαλερὰ, ἀποκρινόμενα, μαρτυροῦσα πλήρη τῶν θεολογικῶν ζητημάτων ἄνοιαν καὶ ἀκρισίαν εἶνε ἡ γνώμη αὕτη τοῦ ἐπικριτοῦ. Ὁ Χριστὸς εἶχε δύο γνώσεις τὴν θείαν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην, ὡς εἶχε καὶ δύο θελήσεις (Δαμασκ. μ. ν. ε. III, 18) «δύο θελήσεις φυσικῶς... καὶ σοφίαν καὶ γνῶσιν θείαν τε καὶ ἀνθρωπίνην». Ἄλλ' ἂν εἶχε δύο γνώσεις, ἡ ἀνθρωπίνη πρέπει νὰ διακρίνεται τῆς θείας μὴ γνωσκουσα ὅσα γινώσκει ἐκείνη. Βεβαίως ὡς ἐκ τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως ἡ ἀνθρωπίνη φύσις προσέλαβε δόξα, ἀλλὰ τὰ δῶρα ταῦτα εἶνε τὰ προσεῖα αὐτῇ, ἦτοι ὅσα δύναται νὰ δεχθῇ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἐμὴ ἐξισταμένη τῆς οἰκείας φύσεως. Καθ' ὅσον δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν ὡς ἀνθρώπος ἐπὶ κείται εἰς τὸν νόμον τῆς σωματικῆς καὶ τῆς ψυχικῆς ἀναπτύξεως ὁ Κύριος χεῖται ταῖς αἰσθήσεσιν αὐτοῦ καὶ ὁρῶν καὶ ἀκούων κ.τ.λ. καὶ ἀρῶμενος ἐντεῦθεν γνώσεις, καθ' ὅν καὶ οἱ λοιποὶ ἀνθρώποι τρόπον. («Εἰ οὖν ἀνέ-

λαβειν ὁ Χριστὸς νοῦν ἀνθρώπινον, ἥρουν ψυχὴν νοεράν τε καὶ λογικὴν, διανοηθῆσεται πάντως καὶ δεῖ διανοηθῆσεται ἐνέργεια δὲ νοῦ ἡ διάνοια». Δαμσκ. μ. ε. III, 14). Ἀλλὰ μὴν ὁ ἐπικριτὴς λέγων οὕτως ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη γνῶσις τοῦ Χριστοῦ εἶνε ἔκφανσις τῆς ἐνοικου σοφίας αὐτοῦ καὶ ἀναγῶν διὰ τοῦτον τὴν θεωρίαν παρὰ τῇ Κυρίῳ ἰδίᾳ ἐμπειρικῆς γνώσεως διὰ τῶν αἰσθησίων ποριζομένης καὶ ἀναπτυσσομένης καὶ ὅν παρ' ἡμῖν ῥόπον, αἶρει τὸ πλήρες καὶ τέλειον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν Χριστῷ, καὶ ὅν οἱ Λοκῆται, οἱ Ἀπολλιναρισταὶ καὶ οἱ Μονοφυσιταὶ τρώπου. Κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην ὁ Χριστὸς ἔχων τὰς αἰσθήσεις καὶ τὸν ἀνθρώπινον νοῦν δὲν ἐβίλετο, δὲν ἤκουε, δὲν ἤπειτο, οὐδὲ λογισμαίνετο ἐντεῦθεν κρείσσει καὶ συλλογισμοῦς, καὶ ὅν οἱ ἀνθρώποι τρώπου. Ἀπλῶς μόνον ἐξέφαινε τὴν εἰσκόπον σοφίαν. Εἶνε φανερόν οὖν ὅτι ἡ ἐκδοχὴ αὕτη τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως ἀναρροῦσα τὴν θεωρίαν ἐν τῷ Χριστῷ ἰδίᾳ ἀνθρωπίνης γνώσεως ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως προέκυψε, ἀντιβιβάνει, Ἀ' εἰς τὰς ἀποφάνσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τὰς ποιούμενης λόγον περὶ τῆς τῶν φύσεων διαφοράς ὡς «οὐδαμοῦ ἀνθρωπίνης διὰ τὴν ἔνωσιν, σωζομένης δὲ μάλλον τῆς ἰδιότητος ἐκατέρας φύσεως καὶ εἰς ἓν πρόσωπον καὶ εἰς μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης». Β', ἀντιβιβάνει εἰς τὴν ὁμόφωνον γνώμην τῶν ἱερῶν Πατέρων διακρινόντων ἀπάντων τὴν ἀνθρωπίνην γνῶσιν τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τῆς θείας, ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ μέχρι τοῦ Λαμιακοῦ ὁμοῦς δὲ καὶ εἰς ὅτι περὶ τοῦτου ἀπεφάνθησαν πάντες πάντων τῶν χρόνων οἱ θεολόγοι, ὁμιλοῦντες περὶ ἀνθρωπίνης γνώσεως τοῦ Χριστοῦ *acquired, experimentalis* (ἐπικτήτου, ἐμπειρικῆς) (πρβλ. *Εὐαγγ. τοῦ Βουζιγέρου Θεολογικὸν σελ. 538* «προσὶν τῷ Κυρίῳ καὶ γνῶσις ἐπικτήτος (μυθόθεν) τῇ περὶ ὅτιον ἔχον ἔχοντες ὁμοῦς», δι' ἧς ἐπιφέρειν εἶχεν ἐκ τῶν ἀναγκαίων αἰτίων τὰ αἰτιατὰ καὶ ἐκ τούτων τὰ αἰτία» ἄλλως «ἐχρὶν ἀποφάσκειν ἐπὶ Χριστοῦ καὶ τὴν τῶν ὀφθαλμῶν χρῆσιν καὶ ἀπασῶν τῶν αἰσθήσεων φυσικὴν τυγχάνουσιν»). Γ'. ἀντιβιβάνει εἰς τὴν Γραφὴν λέγονσαν «περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν οὐδ' οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδ' ὁ Υἱὸς εἰ μὴ ὁ Πατήρ» (Μαρκ. 13, 32) καὶ Λουκ. 2, 52 «Ἰησοῦς προσέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ». Εἶνε ἀληθὲς οὖν τὸ β', χωρίον ἐξημερεύουσιν ὁ Μέγας Ἀθανάσιος καὶ ὁ Λαμιακὸς ὡς ἀποκάλυψιν τῆς ἐνοίκου σοφίας τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τούτων δὲν ἐννοοῦσι νὰ ἄρῃσι πᾶσαν ἄλλην λειτουργίαν τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας ἐν τῷ Χριστῷ, ἐμφαίνουσιν αὐτοὶ οὕτοι οἱ Πατέρες. Ὁ μὲν Μέγας Ἀθανάσιος ἐξημερεύων τὸ χωρίον τοῦ Μάρκου παρατηρεῖ ὁδηγὸς ὅτι καὶ τὴν περὶ τοῦ πάντων τέλους ὥραν ὡς μὲν Ἀγὸς γινώσκει, ὡς δὲ ἄνθρωπος ἀγνοεῖ... εἰδὼς ὡς Θεὸς ἀγνοεῖ σαρκικῶς» (Ἀγὸς κατ' Ἀρειαν. III, 38). Ὁ δὲ ἱερὸς Λαμιακὸς ποιεῖται λόγον περὶ δύο γνώσεων ἐν Χριστῷ μετὰ τὴν

ἔνοσιν τῶν δύο φύσεων. Ἄλλοι Πατέρες καὶ ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς (Ἀθουστίνος, Θεοδόρητος, Ἐπιφάνιος) ἀναφέρουσι τὸ χωρίον τοῦ Λουκᾶ εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἐμπειρικῆς τοῦ Κυρίου γνώσεως, καὶ τὴν ἐξημερεύον τὴν ἀποδεχόμεθα καὶ ἡμεῖς μετὰ πάντων τῶν ἐπιφανῶν θεολόγων τῆς Αὐτ. Ἐκκλησίας (Dieringer, Schanz κ.τ.λ.) ὡς πληρεστέραν. χωρὶς ἐννοεῖται νὰ ἀρνήμεθα τὴν ἀλήθειαν τὴν ἐνυπάρχουσαν ἐν τῇ ἄλλῃ ἐξημερεύῃ, τὸν παρὰ τῆς θείας γνώσεως πλουτισμὸν καὶ τὴν ἐδρυσιν τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως τοῦ Κυρίου μέχρι τοῦ ἐφικτοῦ αὐτῆς βαθμοῦ. Ἡ ἄρρητος λοιπὸν ἀνθρωπίνης γνώσεως ἐν τῷ Χριστῷ, ἀναπτυσσομένης καὶ ὅν καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις τρώπου, εἶνε Λοκητισμός, Ἀπολλιναρισμός, Μονοφυσιτισμός, ἀρ' οὗ ἡ ἰδιότης τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως δὲν σώζεται μετὰ τὴν ἔνωσιν, τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως τοῦ Χριστοῦ μετατρέπομένης εἰς τὴν θεϊαν παργνωσίαν καὶ εἰς Λοκητικὴν ἔκφανσιν αὐτῆς· διότι τί ἄλλο ἢ Λοκητισμός εἶνε ἡ ἀξίωσις διὰ ὁ Χριστὸς ἐξέφαινε μόνον τὴν ἐνοίκον σοφίαν αὐτοῦ ἀποκαλύπτου πᾶσης φυσικῆς λειτουργίας τοῦ νοῦ καὶ τῶν αἰσθήσεων αὐτοῦ; Εἶνε τὴν αἴρεσιν ταύτην ὑπέπεσαν ὁ Arnold von Villanova καταδικασθεὶς τῷ 1301 ὑπὸ τῆς Αὐτικῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰτα ὁ Malebranche. Εἶνε τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἐπάγεται καὶ ὁ Λοῦθηρος φρονήσας ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὡς ἄνθρωπος εἶνε πανταχοῦ παρὼν. (ἀκολουθεῖ)

ΙΩΣΗΦ ΔΑΠΗΝΟΝ

Ἰατροῦ τῶν Παπῶν Αἰώνιος Γ' καὶ Π'ον Γ'.

Ο ὙΠΝΩΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ

(Μεταφρασθεὶς ἐκ τῆς πέμπτης ἐκδόσεως)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ

Β' Ὁ Πνευματισμός.

(Συνέχεια τοῦ εἰς 26 - 27 ἀριθμῶν).

12.— Ἐν τούτοις ὁ πνευματισμός, διαδιδόμενος ἀπὸ τὸν κόσμον δὲν ἐπαυσε ποσῶς νὰ ἀναπτύσσεται καὶ νὰ τελειοποιῇται.

Κατ' ἀρχὰς τὰ πνεύματα δὲν ἐφανερώσαν τὴν παρουσίαν των καὶ δὲν ἀπῆλθον εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῶν μεσαζόντων, εἰμὴ διὰ τῆς γλώσσης τῶν κτύπων. Ἦτο ἡ ἐποχὴ τοῦ τυπολογικοῦ πνευματισμοῦ καὶ τῶν τυπολογικῶν μεσαζόντων. Εὐθὺς μετὰ ταῦτα τὰ πνεύματα ἤρχισαν νὰ ὑπαγορεύωσι καὶ νὰ διευκλύνωσι τὴν συνδιάλεξιν διὰ τοῦ μέσου τῆς γραφῆς. Αὕτη ἦτο ἡ ἐποχὴ τοῦ γραφολογικοῦ πνευματισμοῦ καὶ τῶν γραφολογικῶν μεσαζόντων.

Κατόπιν ἦλθεν ὁ δι' ἐισβολῆς ἐν τῷ προσώπῳ πνευματισμός. Τὸ μεσαζὼν περιετοιχισθὲν ὑπὸ τοῦ πνεύματος, τὸ ὁποῖον μετὰ μακρὸν ἢ βραχὺ χρονικὸν διάστημα ἐγ-

καθίστατο ἐντός του, ἀντικαθίστα τὴν ἰδίαν του προσωπικότητα διὰ τῆς τοῦ μεσαζόντος καὶ μετεχειρίζετο αὐτὴν οὕτως ἡλλοιωμένην, ὡς τινα μηχανισμόν ὑπείκοντα εἰς τὰς διαταγὰς του. Μετὰ τοῦτο αἰφνὴς ἀπεκαρύνετο ἀποδίδον εἰς τὸ μεσαζὼν τὴν συνήθη του κατάστασιν.

Ἐπικολούθησεν εἰτα ὁ βλέπων πνευματισμός. Κατὰ τοῦτον οἱ μεσαζόντες οὐ μόνον ἐβλεπον οἱ ἴδιοι τὰ πνεύματα, πρὸς τὰ ὁποῖα συνδιερίγοντο, ἀλλὰ τὰ καθίσταν ὁρατὰ καὶ εἰς ἄλλα πρόσωπα παριστάμενα εἰς τὰς συνδιαλέξεις των.

Τίλος ἔχονεν σήμερον τὸν δι' ὁλοποίησης πνευματισμὸν καὶ τοὺς μεσαζόντας ὁλοποιήτας. Τὰ πνεύματα οὐ μόνον βλέπονται ὁλικῶς ἢ ἐν μέρει, ἀλλ' ἀκόμη συγκαταβιβάζονται εἰς τὸ νὰ παρέχωσιν ἑαυτὰ πρὸς ἀφήν, ὡς καὶ νὰ ἀπῶνται καὶ αὐτὰ ἐκείνων, πρὸς εὖς ἐμφανίζονται. Ὁμιλοῦσι δὲ δι' ἀνθρωπίνων φωνῶν τελείως ἐνάρθρων. Παίζουν διάφορα ἔργα ὑπάρχοντα ἢ μὴ ἐν τοῖς δωματίοις ὅπου εἰσέρχονται· καὶ παράγουσιν ἄνευ τινὸς συσκευῆ φυσικὰ τινα φαινόμενα, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιστημονικὴ ἐξήγησις φέρει εἰς στενωχωρίαν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐμβριθέστερους καὶ σοφωτέρους παρατηρητάς. Ἐπειδὴ δὲ οἱ μύστοι τοῦ πνευματισμοῦ θεωροῦσι κοινῶς τὴν ὁλοποίησιν τῶν πνευμάτων τῶν νεκρῶν ὡς ἐπὶ ἀνάσιν τῶν πνευμάτων τούτων εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξιν, ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐμφανίσεως συνήθως διακρίνεται ὑπὸ τὸ ὄνομα ἐπανενσάρκωσις.

Περὶ τὴν νὰ προσθέσωμεν ὅτι αἱ νεώτεροι αὗται μορφὰι τῶν πνευματιστικῶν ἐπικοινωνήσεων δὲν ἀπέκλεισαν οὐτε ἡμπέδισαν τὰς γνωστὰς προηγουμένως μορφάς. Καὶ αἱ μὲν καὶ αἱ δι' ἐθεωρήθησαν ὑπὸ τῶν πνευματιστῶν ὡς συμπληροῦσαι ἀλλήλας. Σήμερον ἀκόμη, εἰ τὰς πνευματιστικὰς συναθροίσεις τὰ κτύπημα ἐπὶ τῶν τοίχων, τῶν τραπέζων, τῶν ἐπίπλων διατηροῦσιν ὅλον των τὸ ἐνδιαφέρον, παραλλήλως μὲ τὴν γραφὴν, τοὺς ἤχους ὁργάνων, τὰς φωνάς, τὰς ἐμφωνίσεις, τὰς ἐπαφάς, καὶ ὅλα ταῦτα τὰ θαύματα, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς δὲν παύει νὰ αὐξάνη ταυτοχρόνως μὲ τὴν παραδοξότητα.

Ὅσον ἀφ' ἑαυτῶν τὰς διαφορὰς θεωρίας περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν φαινομένων τοῦ πνευματισμοῦ δὲν θέλομεν ἀπασχοληθῆ ἐν τῷ παρόντι. Προτιθέμεθα μόνον νὰ ἐκζητήσωμεν, ἐν τὰ περὶ ὧν πρόκειται φαινόμενα ὅπως ὑπάρχουσι καὶ ὑπὸ ποίας περιστάσεις πιθανὰς ἢ βεβαίως παράγονται αἱ λεγόμεναι μετὰ τῶν πνευμάτων ἐπικοινωνίαι. Θὰ συμβῇ οὖν ἥτοι ὥστε ἐν τῇ σειρᾷ τῆς τοιαύτης ἐκζητήσεως νὰ ὑψώμεν καὶ τὰς ὑποθέσεις ταύτας, ἀλλὰ τοῦτο θὰ πράξωμεν λίαν ἀκροθιγῶς καὶ μόνον καὶ ὅσον θὰ μᾶς εἴνε χρήσιμον εἰς πλήρη διασαφήσιν τῶν ἐπιθεμένων.

Η ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΥΝΩΝ

Αἱ γὰρ, ὡς γνωστὸν, ὁμοιάζουν ὅλοι πρὸς ἀλλήλας, ἐν ὅτι κατὰ τὸ χρῶμα, τοῦλάχιστον ὁμοῦ κατὰ τοὺς τρόπους. Ὅλοι π. χ. κυνηγοῦν τοὺς ποντικούς, ἀλλὰ καὶ καμμία δὲν ἀφίνει τὸ τυρὶ. Ἀλλὰ δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον καὶ ὡς πρὸς τοὺς κύνας. Ὑπάρχουν πολλοὶ εἴδη αὐτῶν, ἐν τὰ ἕκαστον εἶνε διάφορα. Διὰ τοῦτο φθονοῦσι πολλὰκις

ἀλλήλους οἱ κύνες, νομίζοντες ἑαυτοὺς τὸν ἑαυτῶν τοῦ ὡς τὸν καλύτερον τῶν ἄλλων.

Ἡμέραν τινὰ συνητήθησαν πολλοὶ τοιοῦτοι ἐν τινὶ κλωθῷ. Τούτοις εἶχεν ἀγορεύσει ἔμπορος τις πρὸς μεταπώλησιν. Ἡ περίστασις ἦτο κατάλληλος πρὸς συζήτησιν περὶ τῆς ὑπεροχῆς. Ποῖον εἶδος τῶν κυνῶν ὑπερέχει τῶν λοιπῶν; Τοιοῦτοτρόπως ἐτέθη τὸ ζήτημα ὑπὸ ἐνός ἐξ αὐτῶν, ὅστις ἤλπιζεν ὅτι θὰ τύχῃ ὑπὲρ τοῦ εἶδους τοῦ τῆς κοινῆς ἀναγωγίσεως τοῦ πρωτείου. Ἡ πρότασις ἐγένετο παμφηφὲς δεκτὴ. Ἀλλὰ ποῖος θὰ μᾶς κρινῇ; ἡ ὠνισος μικρὸς τις κύων. Ὁ ἔμπορος μᾶς βεβαίως, ἀπεφανθὴ μεγαλῶμας τις κύων. Ὁ ἀνθρώπος ὅστις μᾶς ἐμπερεύεται γνωρίζει καὶ τὴν ἀξίαν μας, εἶπεν. Ἀλλ' ἡ τιμὴ δὲν ἀποδεικνύει πάντοτε τὴν ἀξίαν, ἢ παρετήρησε ποιμενικῶς τις κύων. Ἡ ἀντήρησις αὕτη δὲν ἦτο διόλου παραλογος. Ἀλλὰ ποῖον ἄλλον νὰ ἐπικαλεσθῶν ὡς κριτὴν; Ἐλπίσει καλυτέρου τοιοῦτου, ἀπεφασίσθη νὰ προσκληθῇ ὁ ἔμπορος.

Καθήμενος οὗτος ἐπὶ τινος θρανίου, περιέμενε τοὺς ἀγοραστάς. Μὴ ἔχων δὲ πρὸς τὸ πορὸν πελάτας, ἔδωκε τὴν πρόσκλησιν τῶν κυνῶν. Ἡ συζήτησις λοιπὸν ἤρχισεν. Ὁ κύων, ὅστις εἶχε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἐπισήμου συζήτησεως, ἐξήγησε πρῶτος τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον καὶ ἔλαθεν, ἀρχίσας νὰ ὁμιλῇ μετὰ πολλῆς περιαιτολογίας περὶ τῶν προτερημάτων του.

Ἐλπίμαι σοφός, εἶπεν ἡ λέξις αὕτη περιλαμβάνει τὸ πᾶν. χωρὶς νὰ μακρηγορήσω περὶ τῶν εὐστρόφων κινήσεων, εἰς τὰς ὁποίας διαπρέπω, γνωρίζω καὶ τὸ ἀλφασθῶν. Εἰς τὰς πιατέλας τῶν πόλεων προκαλῶ τὴν προσοχὴν τῶν περιεργῶν, τοὺς ὁποῖους διασκιδάω καὶ ἐκπληττῶ, καὶ ὑπὸ τῶν ὁποίων θαυμάζομαι καὶ ἐγὼ καὶ χειροκροτοῦμαι. Ὁ δὲν ἄλλο ζῶον πλησιάζει τόσοῦν τὸν ἀνθρώπον, οὐδὲν ἄλλο εἶνε τόσο ὡφελιμώτερον ἐμοῦ, ὅτι ἐγὼ τρέφω τὸν κύριόν μου μὲ τὰ προτερήματά μου ταῦτα.

Δὲν εἶνε δὲ καὶ μέγα κατόρθωμα νὰ διασκεδάζῃ τις τοὺς χῆσκοντας καὶ νὰ τρέφῃ τοὺς ἀνηρούς, ὑπέλαβεν ὁ φρουρὸς κύων· ὑπάρχει τι σπουδαιότερον τοῦ ἰδιοῦ σου κατερθώματος—ἡ φύλαξις τῆς οἰκίας ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ κυρίου, ἡ ἐπαγρύπνησις κατὰ τὴν νύκτα, ὅτε κοιμᾶται ἡ οἰκογένεια, ἡ προειδοποίησις τοῦ κινδύνου, ὁ ἐκφοβισμὸς τῶν κλεπτῶν, ἰδοὺ, νομίζω πολυτιμώτερον ὑπηρεσίαν.

— Ἀλλὰ μὲ τὰς ὑλικάς σου, ἀντίτεινεν ὁ ποιμενικὸς κύων, δὲν ἐκφοβίζεις μόνον τοὺς κλέπτας, ἀλλὰ καὶ τοὺς φιλησύχους διαβάτας. Πολλὰκις προκαλεῖς ἄνευ αἰτίας τὸν τρόπον καὶ ταματτεῖς μᾶλλον τὸν ὕπνον παρ' ὅσον τὸν προστατεύεις. Ἐγὼ προκαλῶ ὀλιγώτερον θόρυβον καὶ κάμνω καλύτεραν ἐργασίαν. Χωρὶς νὰ γαυγίσω δυνατὰς περιγέρμας περὶ τοῦ ποιμνίου, ἐπανοφίρων τὰ ἀποπλανώμενα πριβάτα, ἐπισπεύδω τὰ μένοντα ὀπίσω, καὶ ἐὰν τύχῃ νὰ φανῇ ὁ λύκος, ἀντὶ νὰ ὑλακτῶ καθὼς σὺ κάμνεις, ἐκ τινος κιγκλιδωτοῦ θυρώματος ἢ ὁποῖον τοῖχου τινός, τρέχω κατ' ἐπάνω του καὶ τὸν πνίγω.

— Ἐρ' ὅσον δὲν σε στραγγαλίσῃ προηγουμένως προσέθηκεν ἄλλος κύων πελώριος ἐκ τῆς φυλῆς τῆς Νέας Ἰῆς, βίπτων κατὰ τοῦ προλαλήσαντος ἐν βλέμμα ὑπεροπτικόν, ἀδιότι δὲ δὲν εἶσαι καὶ πολὺ μέγας ὥστε νὰ σκαρπίζῃς τόσο ἄνευ τράμον. Ἐμὲ ὁ λύκος δὲν τολμᾷ νὰ προσβάλῃ ἐγὼ δὲν σώζω πρόβατα, καὶ ζῶα ἐν γένει διασώζω αὐτὸν τὸν ἀνθρώπον, ἰδοὺ τὸ ἰδικόν μου ἔργον. Ἐὼν τυχὸν πέση τις εἰς τὸ νερόν, ὁρμῶ πάραυτα, τὸν πιάνω, καὶ τὸν ἀποσπῶ ἀπὸ τὸν θάνατον. Μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων οἱ κατὰ τὰς ἀσάμειοις εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν, οἱ εὐφημοῦμενοι

καὶ στεφαννούμενοι εἶναι οἱ κάμνοντες πρὸς τοὺς ἑμοίους· των δ' τι κάμνομεν ἡμεῖς οἱ κύνες τῆς Νέας Γῆς πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, εἴτε εἶναι κύριοί μας, εἴτε εἶναι ἄγνωστοι. Ἐνοεῖται, δασκίς παρουμεῖται εὐκαιρία, δὲν ἀδύφοροῦμεν καὶ πρὸς τὰ ζῷα. Οὕτω διερχόμενός ποτε ὁ λαλῶν ἐπὶ τινος γεφύρας ὑβρίσθην ὑπὸ τινος ἀνοήτου κυνὸς ἐκ τῆς τάξεως τῶν οἰκοφρουρῶν. (καὶ ὁ ἐν τῇ δημογίρει συγγενὴς αὐτοῦ ἠνώρθωσε τὰ ὦτα). Τότε τί ἔπραξα, νομίζετε; ἐγύθην κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ τὴν συμπλοκὴν ἔπεσεν εἰς τὸν ποταμὸν ὁ ἀντίπαλός μου, λησιμονῶν τὴν προσβολήν, ῥίπτομαι ὁ ἴδιος εἰς τὸ ρεῖμα τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐπαναφέρω εἰς τὴν ξηρὰν σφῶν καὶ ὑγιαίνει τὸν ἐχθρὸν μου».

Τὸ ἀκροατήριον κατελήφθη ὑπὸ θαυμασμοῦ, καὶ πρὸς στιγμὴν ἐπῆλθεν ἄκρα σιγή, ὥστε νὰ νομίζῃ τις ὅτι ἐληξεν ὁ ἀγὼν. Ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα. Κύων ἐξ ἐκείνων τοὺς ὁποίους φέρουν αἱ κυριαὶ εἰς τὰς χεῖρας, ἐν κυνάριον, μικρὸν ὥς ὁ γρόνθος τοῦ ἀνθρώπου, βοστρυχισμένον, φορτωμένον μὲ δαντέλλας, λουσιμένον εἰς τὰ μύρα, δὲν ἐδίστασε νὰ ζητήσῃ ἐπίσης τὸν λόγον. Ἡ τόλμη του προκαλεῖται τὴν γενικὴν περιέργειαν. Πῶς ἐν τοσοῦτον ἀσθενὲς ζῶον ἠδύνατο νὰ ἀμιλληθῇ πρὸς τὴν ὠραιότερον, τὸν μεγαλύτερον καὶ ισχυρότερον ὄλυν τῶν κυνῶν;

«Ὁ πατριώτης τῆς Νέας Γῆς, εἶπε τὸ μαμμόθρεπτον κυνάριον, καυχᾶται ὅτι σώζει πολλὰς τοὺς ἀνθρώπους· ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουν ἀνάγκην τῶν ὑπηρεσιῶν του· γνωρίζουν αὐτοὶ νὰ διασώζουσιν ἀλλήλους. Ἀλλως τε ἀνεξαρτήτως τῆς διασώσεως ἐνὸς τυχόν ναυαγοῦ, τί κάμνει τὸν ἄλλον χρόνον; Εἰς τί ὠφελεῖ; Τρώγει ὡσάν τέσσαρες ἄλλοι· καταλαμβάνει χώρον δέκα ἄλλων κυνῶν· πληροῖ μὲ τὸν ὄγκον του σχῆδον ὅλην τὴν οἰκίαν καὶ δυσχεραίνει τὴν κίνησιν εἰς τὴν οἰκογένειαν. Ἐὰν ἐγὼ δὲν καυχῶμαι δι' ἔργα μεγάλα, διασκεδάζω ὅμως τὴν κυρίαν μου ἀπὸ πρῶτης μέχρις ἐσπέρας, προσφύλασσω αὐτὴν ἀπὸ τῆς στενοχωρίας. ἡ κυρία μου μὲ θωπεύει, μὲ στολίζει, μὲ ἔχει ἀχώριστον σύντροφόν της, φέρουσά με ἄλλοτε ἐπὶ τῶν γονάτων της, καὶ ἄλλοτε εἰς τὸν κόλπον της.

— Θὰ τὸ ἀφήσητε πολλὴν ὥραν νὰ φλυαρῇ τὸ κυνάριον τοῦτο; — ἠρώτησε κυνηγετικὸς τις κύων — ἀπὸ πότε ἔγινεν ἀρετὴ τὸ διασκεδάζειν τὴν ὀκνηρίαν καὶ ζῆν ἐν τῇ ἀργίᾳ; Ἡμεῖς οἱ κυνηγοὶ δὲν διερχόμεθα τὴν ζωὴν μας ἐπὶ τῶν μαλακῶν προσκεφαλαίων ἢ ἐπὶ τῶν γονάτων τῶν πλουσιῶν κυριῶν. Ζῶμεν εἰς τοὺς ἀγρούς, ἐνδιδαιτώμεθα εἰς τὰ δαση. Εἰς κίτιος ἡμῶν ἐξασκουσιν οἱ ἄνθρωποι τὰς σωματικὰς τῶν δυνάμεις καὶ διατηροῦσι τὴν ὑγίαν αὐτῶν. Εἰς ἡμᾶς ὀφείλει ὁ ἄνθρωπος τὸ νοστιμώτατον κυνήγιον, τὸ ὁποῖον τρώγει μετὰ τήσεως εὐχαριστήσεως. Εἰς ἡμᾶς λοιπὸν ἀνήκει δικαιοῦτερον ὁ στέφανος τοῦ πρωτείου.

— Ὁ στέφανος, ὑπέλαθεν ὁ κύων τοῦ στρατοῦ, ὁ στέφανος ὀφείλεται εἰς ἐκεῖνον, ὅστις περιφρονεῖ τὸν θάνατον. Ὁ κάτοικος τῆς Νέας Γῆς ῥίπτεται εἰς τὸ νερόν, ἀλλ' ἠξέυρει καλὰ ὅτι δὲν θὰ πνιγῇ, ὅτι δὲν διατρέχει κανένα κίνδυνον. Ὡς πρὸς τὸν κυνηγετικὸν κύνα, κυνηγεῖ πρὸς εὐχαρίστησιν του. Ἀλλ' ἡμεῖς, οἱ στρατιωτικοὶ κύνες ἐκθέτεμεν ἀληθῶς τὴν ζωὴν μας. Διότι ὅταν εἰσερχώμεθα εἰς τὸ πῦρ τῶν μαχῶν, ποῖος μᾶς ὑπόσχεται ὅτι θὰ ἐξέλθωμεν ἐντελὲς ζωντανοί; Ἐκτός δὲ τούτου, ὅταν μετὰ τὴν ἐπίπνον καὶ κινδυνώδη μάχην ἀναπαύονται ὑπὸ τὰς σκηνὰς των οἱ στρατιῶταί μας, βυθισμένοι ὥσαν νεκροὶ εἰς τὸν ὕπνον, ἡμεῖς τοὺς φυλάττομεν εὐχαρίστως ἀγρυπνοῦντες καὶ ταλαιπωρούμενοι ὑπὲρ αὐτῶν. Ὅσκις δὲ

πίπτουν τραυματαῖα εἰς τὸ ἐνδοξον πεδῖον τῆς μάχης, μένομεν ἡμεῖς πλησίον αὐτῶν, θερμαίνοντες τ' ἀπεφυγμένα μέλη των, καὶ παρέχοντες αὐτοῖς τὰ παρήγορα θωπεύματα μας. Ἐὰν δὲ τυχόν ἀποθάνῃ τις ἐξ αὐτῶν, δὲν ἐκπνέει ὅλως ἐγκαταλελειμμένος· ἡμεῖς ἀκολουθοῦμεν αὐτὸν μέχρι τοῦ τελευταίου λάκκου του, κλαίοντες θερμῶς ἐπὶ τοῦ χώματος, ὑπὸ τὸ ὁποῖον κοιμᾶται».

Εἰς τὴν προκειμένην συνέλευσιν ὑπῆρχον καὶ ἄλλοι κύνες· ἀλλὰ μετὰ τὴν τελευταίαν συγκινητικὴν ἀγόρευσιν ἤρχισαν νὰ προσβλέπωσιν ἀλλήλους, δισταζόντες νὰ κατέλθωσιν εἰς τὸν ἀνισον ἀγῶνα. Τότε ὁ κριτὴς ἰδὼν ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα νὰ δοθῇ πέρας εἰς τὰς συζητήσεις, ἐξήνεγκε τὴν ἀπόφασίν του. «Πάντες οἱ προλαλήσαντες, ἐνεφώνησεν, ὑπερῆνεσαν ἑαυτοὺς οὐδὲ ὅλως φεισθέντες τῆς φιλοτιμίας ἀλλήλων. Ἐν τούτοις ὑπῆρχε τύπος νὰ ἐξάρῃ τις τὰ προτερήματά του χωρὶς νὰ ὑποτιμῇ τὰ τοῦ ἄλλου. Ἄτινα πολλάκις ἐνδέχεται νὰ εἶνε ἀνώτερα ὅλοι σὰς εἰσθε χοῖσμοι εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ κατὰ διάφορον τρόπον· ὁ μὲν ὀλῃ, ἐξ ὧν χρησιμεύει εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ ἀνθρώπου, ὁ δὲ εἰς τὴν διασκέδασίν του, καὶ ἄλλος εἰς τὰς ὥρας τοῦ κινδύνου του. Διὰ τοῦτο προκειμένου νὰ γίνῃ ἐκλογή, οἱ ἄνθρωποι ἐκλέγουσι τοὺς κύνας καὶ κατὰ τὰς ὁρέξεις αὐτῶν καὶ κατὰ τὰς ἀνάγκας των. Ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ὡς ἐκ τῆς ἐργασίας ζῇ βίον καθιστικόν, δὲν ἀγοράζει ποτὲ κυνηγετικὸν κύνα, μὴ δυνάμενος νὰ τὸν χρησιμοποίησιν· καὶ ὁ κυνηγὸς δὲν ἔχει καμμίαν ἀνάγκην τῶν παιγνιδίων τοῦ αὐτοκαλουμένου σοφοῦ σκύλλου. Ἄσπε εἶνε περιττὸν νὰ κάμω διακρίσεις μεταξὺ ὧν, μὴ ὦν βέβαιος ὅτι θὰ ἐπιδοκιμασθῶσιν ὑπὸ πάντων τῶν ἀνθρώπων. Κατ' αὐτοῦ, ὡς καὶ πρὸ μικροῦ ἔλεγον, ὁ καλύτερος κύων εἶνε ὁ εἰς αὐτοὺς ἀναγκασιότερος. Ἐὰν ἐν τούτοις εἶνε ἀπαράιτητον νὰ εἴπω ἀπεριφράστως τὴν γνώμην μου, ὀρίζων τὸ πρωτεῖον μεταξὺ τῶν κυνῶν, φρονῶ ὅτι τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν ἀτυχῆ ἐκεῖνον ἀδελφόν σας, ὅστις καθύπαι μόνος ἐκεῖ πέρα, μακρὰν τῆς συζητήσεώς σας, ἀδιάφορος μένων πρὸς αὐτήν, ἐπειδὴ παρ' αὐτῷ κυριαρχεῖ αἰσθημα τῆς φιλοδοξίας ἀνώτερον, ἢ τοι τὸ πένθος τοῦ κυρίου του, τὸν ὁποῖον ἔχασεν.

Πάντων τὰ βλήματα ἐστράφησαν πρὸς τὸν κύνα, τὸν ὁποῖον ἰδεῖν οὐκ ἔκρινεν ὁ κριτὴς, καὶ ὅστις μόνος εἰς τὸ βάθος τοῦ κλωβοῦ ἔχων τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν γῆν χαμηλωμένην ἐφαίνετο ὅτι τίποτε δὲν ἔβλεπεν οὐδὲ ἤκουεν ἐξ ὧν ἐλάγοντο καὶ ἐγίνοντο παρ' αὐτῷ. Ἦτο δὲ οὗτος εἰς τυφλὸς κύων.

«Ὁ κύων οὗτος, εἶπεν ὁ κριτὴς, δὲν ὑπερφηφάνεταί, οὐδὲ κακολογεῖ τοὺς ἄλλους. Καὶ ὅμως ὄλος αὐτοῦ ὁ βίος εἶνε πλήρης ἀφωσιώσεως, καὶ ἀνευ αὐτοῦ ὁ κύριός του δυσκόλως θὰ ὑπέφερε τὴν ἀθλίαν του καὶ ἐλεεινὴν ζωὴν. Ἦνε μετρίφρων καὶ ἀγαθός, ἐν καὶ χρήσιμος καὶ ἀναγκαῖος».

Ἡ συνέλευσις ἤκουσε μετὰ ὀρθοκρυτικῆς εὐλαθείας τοὺς λόγους τοῦ κριτοῦ, διότι ἕκαστος τῶν κυνῶν παρὰ τὰς ἰδιαιτέρας του ἀξιώσεις, συνησθάνετο καθ' ἑαυτὸν, ὅτι δὲν ὑπάρχει ὠραιότερον πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ τὸ νὰ ἀφωσιώσῃ τις τὴν ζωὴν του ἀνευ ἐλπίδος ἀνταμειβῆς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἄλλου.

X. T.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ πρῶτος καταστατικὸς νόμος τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἑκκλησίας, ὑπὸ Μ. Γ. Γαλανοῦ. — Ἐμνηνεία σούτεμος εἰς τὸ κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιον, ὑπὸ Μ. Γ. Γαλανοῦ. — Ἀπὸ τὰς ποιητικὰς σελίδας Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, ὑπὸ Σταύρου Τηλιακοῦ. — Ὁ ὁμηγετὴς τῆς θεολογίας καὶ ἀποδοκιμῆς ἐξεταζόμενος εἰς τὴν δογματικὴν καὶ εἰς τὴν λογικὴν, ὑπὸ Χρ. Ἀδρεόπου. — Ὁ ὑπνωτισμὸς καὶ ὁ πνευματισμὸς. — Ἡ συζήτησις τῶν κυνῶν.